Hercenberger Sándor

SZÍNHÁZI EMLÉKEIMBŐL

A RIPACS

A nagyszünetben ettem a zsíros kenyeret, amit édesanyám készített uzsonnára. Rosszkedvű voltam, mert szerettem volna elmenni a *Traviata* opera ma esti bemutatójára. Zdenka Nikolić volt Violetta. „Fiúk, lányok, riadó, riadó!" – hangoskodott Dušan, az osztálytársam. – „Gyertek ide." „Na mi van, mi történt?" „Aco nagyon rosszkedvű, látjátok, milyen sápadt." „Na mi van vele, mondd már Duško!" „Úgy látszik, hogy nem örül a ma esti *Traviata* bemutatójának." „Épp az a baj, barátaim. Szolfézs az utolsó óránk, az osztályfőnökünk tartja." „Sebaj, Aco! Egy igazolatlan óra ide vagy oda" – mondták nevetve az osztálytársaim. „Igazatok van, az osztályfőnökünk órája a hatodik, elmegyünk a *Traviata* bemutatójára." „Igen, igen, megyünk, megyünk. »Bakcil« tanár üres tantermet fog találni." Osztályfőnökünket hívták Róbertnak, én neveztem el „Bakcilnak", mert Robert Koch fedezte fel a tbc-bacilust. Ahogy megbeszéltük, az egész osztály ott volt a *Traviata* bemutatóján. Zdenka Nikolić kiváló volt. Minden fiú szerelmes volt Zdenkába. Másnap az első óránk szolfézs volt, az osztályfőnökünk tartotta, de nem tett fel semmilyen kérdést, miért szöktünk meg az órájáról. Semmi változást nem vettünk észre rajta, mert mindig vidám és jókedvű ember volt. A nagyszünetben Miloš, az osztály ügyeletese odajött hozzám: „Aco, rögtön az osztályfőnökhöz!" Elment a kedvem az uzsonnától. „Itt van, Miloš, edd meg!" „Na, Aco, most megkapod, amit megérdemelsz. Ne félj, Aco – mondta Miloš –, jó ember a Bakcil tanárunk." Bekopogtam a tanár úr ajtaján. Csend. Másodszor kicsit erősebben kopogtam. „Tessék, tessék" – szólt a tanár. Beléptem és becsuktam magam mögött az ajtót: „Tanár úr, hívott?" A tanár hallgatott, és rámnézett. „Elnézést, én vagyok a bűnös, csak én. Én beszéltem rá az osztályt, hogy menjünk a *Traviata* bemutatójára." Ő tovább hallgatott. „Tanár úr, én vagyok a bűnös, csak én." „Te kis ripacs" – szólalt meg magyarul a tanár. Tudtam, hogy becskereki születésű, de hogy magyarul ért, arra nem számítottam. „Sanyi, te kis ripacs. Az élet egy komédia, azért tanulj meg fiam, komédiázni" – mondta mosolyogva. Még a mai napig sem tudom,

honnan vettem a bátorságot, de megkérdeztem: „Hát, tanár úr, csak kis ripacs létezik?" „No de rögtön mars ki!" Kimentem, és az iroda ajtaja előtt megálltam hallgatózni. „Ez a Sanyi, ez a Sanyi!" – mondta a tanár úr. Hogy mit jelent a „ripacs" szó, azt akkor tudtam meg, mikor elkezdtem dolgozni mint korrepetitor és zenész a szabadkai Népszínházban a magyar társulat színművészeivel. Tőlük tanultam meg, mi a jelentése. Megtanultam muzsikálni és dalolni egy gyönyörű dallamot, aminek a szövege így szól: „Tanulj meg, fiacskám, komédiázni, tanulj meg sírni, ha kell, mert az élet egy nagy komédia!" Akkor beláttam, mennyire igaza volt a drága Bacilus (Bakcil) tanár úrnak.

FÉRJVADÁSZAT

Mezey Mária

Dévics Imrének, az akkori magyar társulat igazgatójának és budapesti kollégáinak három év után sikerült meggyőzniük Mezey Máriát, a híres budapesti sanzonénekesnőt és kiváló színésznőt, az igen széles körű budapesti színházi közönség kedvencét, hogy vendégszerepeljen Szabadkán a *Férjvadászat* című zenés vígjátékban. A rádió és az újság által a szabadkai színházi közönség örömmel fogadta a hírt, hogy Mezey Mária vendégszerepel a városban. Dévics Imre mesélte nekem, hogy a művésznő igen érzékeny, különösen akkor, ha a zenekar nem kíséri kedve szerint az ő zeneszámait. Egy feltétele volt: ha a próba nem megy úgy, ahogy ő akarja, visszatér Pestre, vagy eljönnek a budapesti zenészek, és ők fognak muzsikálni az előadáson. „Nézd, Imre, ha zeneileg jó előadást akarsz, és azt, hogy a művésznő elégedett legyen, nem nagyzenekarral fog menni az előadás, csak három zenész fog muzsikálni. Méghozzá dob, bőgő és zongora." „De Sanyi, a művésznő kiváló sanzonénekesnő." „Én ezt tudom, inkább hallás útján, mint kottából fogjuk kísérni a művésznőt." „Jól van, Sanyi – mondta Dévics igazgató –, de a legkisebb hibátokért is nekem fogsz felelni." „Rendben van, légy csak nyugodt!"

Eljött a várva várt nap, Mezey Mária megérkezett Dévics Imre kíséretében. A színészszalonban a magyar társulat színészei várták a művésznőt. Amikor Mezey Mária belépett, mindannyian felálltunk, és üdvözöltük: „Isten hozta a művésznőt." „Köszönöm, kollégáim, köszönöm, drágáim." Bagi Károly, Szabadka város elnöke gyönyörű virágcsokorral üdvözölte a divát. Kifejezte háláját a saját és a színművészet szabadkai kedvelőinek nevében, amiért eljött,

és mi is részesülhetünk a feledhetetlen élményben, amit a művésznő nyújtani fog. „Köszönöm, igazán kellemes meglepetés ez a szép és őszinte fogadtatás. Egy kicsit beszélgetek a színészekkel. Imre, hol van a zongorista, miért nincs itt?" Végre megszólalt az élművész: „Itt van, itt van Sanyi. Mária, ez a mi Hercenberger Sanyink zongorista." Nem volt időm még köszönni sem. „Maga fog engem kísérni, hát tud zongorázni?" „Ezt a művésznő fogja megállapítani most a próbán." Rám sem nézett: „Imre, mehet a próba." A színpad készen állt a próbára, a technikai személyzet a helyén volt, én a zongoránál mondtam Perónak, a dobosnak: „Perókám, csak a seprűket ne, inkább a dobverőket használja!" „Lacikám, többet fül után, mint kottából!" – mondtam a bőgősnek. A zenekari árok csukva volt, csak egy állt nyitva három zenész számára. Mezey Mária odajött hozzánk: „Mondd, Imre, ez az egész zenekar, hárman?" Mint a villám, a szavába vágtam: „Mint az angyalok." „Hát akkor, angyalkáim, indulhat a próba!" „Igen, kérem, művésznő, az angyali próba." Erre Mezey Mária nem mondott semmit. Az első rész lement, mivel két részből állt az előadás. A művésznő kiváló volt, a zeneszámokat úgy adta elő, mint a világ legjobb sanzonénekesnője, a teremből felhangzott a taps: „Bravó, bravó, művésznő!" Hátrafordultam, a nagyterem teli volt nézőkkel. A taps nem akart alábbhagyni. „Köszönöm, köszönöm, kérek egy kis csendet. Háromheti próba után budapesti zenekarommal nem ment a próbám ilyen jól, mint ezzel a három zenésszel. Külön köszönetem a zongoristának, és neki jár egy puszi." Na itt a pillanat, Aco, a revansra: „Ne haragudjon, tisztelt művésznő, nem bírok innen önhöz felmenni. Kérem, jöjjön ide." A teremben nagy csönd. Mezey művésznő odajött hozzám, megfogtam két kézzel a fejét, és egy igazi romacsókot kapott tőlem.

„Ejnye, ejnye, te kis ripacs!"

Az esti előadás kitűnően sikerült, a közönség el volt ragadtatva Mezey Mária énekétől.

HONTHY HANNA

Honthy Hanna és Törőcsik Mari vendégszereplése Csiky Gergely *Nagymama* című zenés előadásával Szabadkán nagy érdeklődést és örömet keltett a színművészet kedvelői körében. Végre láthatták a halhatatlan Csárdáskirálynőt, Honthy Hannát. Sokan álltak a színház mellékajtaja előtt. Nemcsak a színészek várták a színésznőket, ott volt sok szabadkai is. Kilenc óra harminckor megérkezett Honthy Hanna meg Törőcsik Mari Dévics Imre kíséretében. Szladacsek Mária üdvözölte őket a színház és a színészek nevében. Honthy

Hanna köszönetet mondott, és Dévics Imre hívására bementünk mindannyian a színházklubba. Honthy Hanna elbeszélgetett a kollégákkal, igen kedvesek voltak a művésznők. Tíz óra húsz perckor Péter, Honthy Hanna gardróbosa megkérte a dívát, hogy menjen az öltözőbe, mivel 11 órakor kezdődik a próba. „Sajnálom, kollégáim, hogy mennem kell, de 11 óra az 11 óra." És elment. Honthy Hanna minden hazai vagy külföldi vendégszereplésén magával vitte a saját gardróbosát és öltöztetőnőjét. Akkor fodrásza is volt. A fiatal kollégák el voltak ragadtatva Törőcsik Maritól, az idősebbek pedig Honthy Hannától. Pontosan 11 órakor elkezdtük a próbát. A terem megtelt nézőkkel. Mindig így volt, mikor magyarországi színészek szerepeltek Szabadkán. Az első rész kitűnően lement. A szünetben Milan Arsić, a karmester azt kérdezte, mivel nem értett magyarul: „Jó volt minden?" „Maestro, egy hiba volt, Honthy Hanna nem azt a hangot énekelte, amit a hegedűsök muzsikáltak." „Ez bizony nagy baj – mondta a karmester. – Ki fogja megmondani a művésznőnek?" „Maga, hiszen maga az előadás karmestere." „Kérlek, fiam, mondd meg te a művésznőnek." „Na jó, maestro, megmondom." „Csak, kérlek, légy tapintatos vele." Bekopogtam az öltöző ajtaján. „Szabad" – szólt a művésznő. „Kezét csókolom, művésznő, bocsánatot kérek a zavarásért, de egy kis hiba történt zeneileg." „Hiba?" „Igen, a nagy kettes számú 9. taktusban más hangot énekelt." „Más hangot?" – úgy mondta ezt Honthy művésznő, hogy kezdett melegem lenni. „Elnézést kérek. Igen." „Veronika, add csak ide az én zongorakivonatomat! Szóval nagy 2. szám 9. taktus." „Igen, művésznő, a zenekarnál C van, a kottámban is C van, de ön C helyett ciszt énekelt. Ha a művésznő akarja, kijavítjuk ciszre, nem marad a C." „Köszönöm, hogy szólt, fiam. A második felvonás kezdete előtt szeretném még egyszer átvenni a zenekarral a 2 számot." „Igen, kérem tisztelettel, ahogy mondja a művésznő." A színház udvarában Milan Arsić és Dévics Imre beszélgettek. „Na, Sanyikám, hogy volt, mondd már!" „Minden rendben. Megyek kávéra, gyertek ti is!" „Te ördögfióka, cseszegetsz minket." „Hát jöttök vagy nem?" „Na jól van, megyünk kávéra. Mondd, Sanyi, hogy reagált a művésznő?" „Imre, Honthy Hanna nemcsak nagy művész, hanem kiváló ember és valódi profi. Megköszönte, hogy figyelmeztettem a hibára." Kunyi Mihály, az előadás ügyelője: „Gyerekek, 5 perc múlva indul a próba. Kérek minden részvevőt a helyére." Honthy Hannával átvettük a zeneszámot, a próba igen jó volt. A második rész végén Nagy Pistának, szerepe szerint, fel kell vinnie a két hölyszereplő (Honthy Hanna és Törőcsik Mari) koffereit a szobába, egyet felemelt, de le is ejtette. „P... mater, de nehéz!" Nagy nevetés a teremben, és taps. „Ezt nem én mondtam, hanem Pityu a papagájom." Taps a teremben. Az első szünetben valaki telerakta a koffert vasakkal, amelyek a függönyt tartják. A sztori a papagájról és a kofferről sokáig szájról szájra járt a szabadkai színészek között.

LÉDA

Az 1956-os magyarországi események után a szabadkai Népszínház magyar társulatának a vendégszereplése Budapesten úttörő jelentőségű volt a kulturális kapcsolat újbóli fellendítése terén. Szabadka polgárai büszkék voltak, hogy az ő színészeikre bízta a jugoszláv kormány ezt a feladatot. Büszkén indultak útnak a színészek is. Krleža *Léda* című drámájával utaztunk Pestre. A *Léda* főszereplői voltak: Pataki László, Tóth Éva, Heck Paula, a rendező Virág Mihály. A *Léda*-előadás kitűnően sikerült, különösen nagyon jól játszott Tóth Éva, Heck Paula és Pataki László. Az előadás kellemesen meglepte a pesti közönséget, sőt a kritikusokat is. A *Népszabadság*ban látott napvilágot, hogy ilyen kitűnő előadást nem vártak a szabadkaiaktól, annak tudatában, hogy Jugoszláviában nincs színészi főiskola. Boldogok voltunk, mert kihívás a pesti közönség és színházi szakértők előtt játszani. Másnap délelőtt sétálni mentem, és azt láttam, Pataki Laci és Karna Margit valamin vitatkoznak. Közelebb érve hallom: „Te Margit, veszek még egy kicsit a kvarglisajtból." „Ugyan Laci, hagyjad már azt a büdös sajtot!" „Büdös, de jó." „Fekete, de szőke." „Milyen fekete, te Sanyi?" – kérdezi Margit. „Ezt bizony Pataki úr tudja." „Ugye, te Laci, csináld csak, csináld csak, Sácókám a veszekedést! Tudod mit Margitkám? Te veszekedjél Sanyival, én megyek venni kvarglit." „Hát ez a Laci odavan a kvargliért. Jaj, nem hoztam le Pataki kalapját a szobából!" „Lehozom én, és beteszem a buszba." Átadtam a sofőrnek a kalapot, majd leültünk Margit meg én az asztalhoz, hogy ebédeljünk: „Margitkám, megjöttem, és hoztam kvarglit." Ebéd után elbeszélgettek a színészek a pesti kollégákkal. Odamentem a sofőrünkhöz, Lojzihoz: „Mondd, Lojzi, rendben van, amit megbeszéltünk?" „Igen, Sácó, igen." „Gyerekek, indulás!" Dévics Imre szólt. A pesti színészek búcsúzáskor szerencsés utat és a jövőben sok közös vendégszereplést kívántak nekünk. A buszban jó hangulat uralkodott, mindenkinek jó kedve volt. Kiérve Pestről, Pataki Laci kezdett nyugtalan lenni. „Na, mi van már veled, Pataki, mit nézel?" „Semmit, Margitkám, csak nem érzed ezt a szagot?" „Nem érzek semmit, Laci." Rózsika, a súgó és Kunyi, az ügyelő beszélgetett a *Lédá*ról. A többiek egyszer Kunyinak, máskor Rózsikának adtak igazat. „Margit, nem érzed ezt a bűzt?" „Ugyan, Laci, tele vagy kvargliszaggal." Pataki odamegy Dévics Imréhez. „Mondd, Imre, te sem érzed a kvarglibűzt?" „Nem érzem, Lacikám, nem." „Lojzi, te sem érzed ezt a bűzt?" „Nem, Pataki úr, nem. Kérlek, Imre, útközben álljunk meg egy kicsit." „Rendben, Laci, rendben!" Az első csárdánál megálltunk, mindannyian bementünk egy italra. Ameddig mi a csárdában időztünk, Pataki Laci a sofőrünkkel kiszellőztette a buszt, és átnézték a csomagtartókat, hogy nincs-e elrejtve kvarglisajt. „Indulunk, indulunk!" Felszálltunk a buszra, mindenki érezte a kvargliszagot, de nem szóltunk semmit. Tudtuk, hogy valaki közülünk ripacskodik Patakival. Végre hazaértünk, a busz megállt a színház hátsó bejáratánál. Pataki Laci fejére

Pataki László Tóth Évával és Heck Paulával Krleža Lédájában (1963)

tette a kalapját. „No, Margitkám, bemegyünk egy kicsit a klubba?" „Kevéssé hiszem, Pataki úr, hogy bemegy egy kalappal a klubba." „Miért, Sanyi?" Én 2-3 méterrel távolabb álltam Pataki Lacitól. „Hát egész ideérzik a kvargliszag." „Igen, igen, Laci, én is érzem" – mondta Margit, mert megsejtette a mókát. Laci megnézte a kalapját, és a kalap szalagján belül 3 helyen ezüstpapírba csomagolt kvarglisajtot talált. Ó, istenem, de dühös lett Pataki. „Te, Ali baba 40 rabló vezére, hölgyek szívrablója, kitépem a füledet, összetöröm a zongorádat!" „Jó, Pataki úr, de csak ha meg bír fogni." Pataki Laci elkezdett zavarni, körbefutottuk a színház épületét. Margittal nevettünk, mikor Pataki Laci lihegve odaért: „Na, utolértelek, te kis hóhányó." „Laci bátyám, bocsánatot kérek, ne haragudjon!" „Te, te ördögfióka. Egy kis Ripacs Sacoberger!" „Na, békülj ki, Lacikám!" – mondta Margit. Végül kezet fogtunk, bementünk a klubba, és reggelig jól éreztük magunkat.

A KOLDUSOPERA

19.15-kor már a zongoránál ültem, és vártam a próba kezdetét. Az ügyelő Kunyi Mihály a színpadra hívta a próba részvevőit: „Gyerünk hát, mindjárt fél nyolc, Misi mondani akar nektek valamit." „Mindig mondani akar – mondja Juhász Anna. – Meddig fogja mondani?" „A bemutatóig" mondja Nagy Pista. „Na jól van, gyerekek, gyerünk a színpadra, fél nyolc lesz tíz perc múlva." Virág Misi, a *Koldusopera* rendezője: „Drága kollégáim, a mai próba még zongorával

megy, holnaptól nagyzenekarral fog menni. Most átveszünk egyes jeleneteket Fejes Gyurkával, Juhász Annával, Patakival és Szilágyival, meg Heck Paulával, kilenc óra húszkor szünet után átveszem elejétől végig a *Koldusoperát*.

Végül sor került Pataki Laci és Heck Paula jelenetére: Bicska Maxi búcsúzik az egyik feleségétől, Politól. Pataki az ölében tartja Heck Paulát. „Na, menjünk már a szöveggel!" – mondja a rendező. „Mondd, Poli, láttad a holdat?" „Ó, látom, ó, látom." „Mondd, érzed..." – erre a szóra Paula előrebillent. „Érzem a hold világítását." „Jó érzés, mi, Poli?" – erre megint előrebillent. „Jó és kemény." „Misi, mit beszélnek ezek?" – mondja felháborodva Rózsika, a súgó, és ő is előrebillent. „Tuk-tuk" – hangzik fel Nagy Pista hangja. „Micsoda, kérem, kikérem magamnak! Te Misi, ez nincs a szövegkönyvben." „Nem baj, ezt így kell, nem templom ez, hanem színház, Rózsika. Paula, megyünk tovább." „Nem bírok, Misi, túl kemény." „Micsoda kemény?" „Hát az ülőhelyem."

BÁL A SAVOYBAN

Sokszor játszottuk Szabadkán és vidéken ezt az operettet telt ház előtt. Dévics Imre telefonált nekem, és megkért, menjek rögtön a színházba, mert probléma van az operettel. „Jó, Imre, ott leszek 10 perc múlva nálad." Dévics el volt gondolkozva, nem hallotta a köszönésemet. „Igazgató elvtárs, hívott, és nem fogadja a köszönésemet?" „Jó, hogy jöttél, foglalj helyet, és kérlek, ne haragudj, nem vettelek észre, mikor bejöttél." Leültem. „Mi történt, Imre, mondd már!" „Sanyikám, a Tóth Éva tíz nap múlva a férjével Szerbiába megy. Angazsálta őket egy szerb színház. Sanyikám, ki tudná Tóth Éva szerepét átvenni?" „Ez igazán nehéz dolog. Jól tudod, Tóth Éva az előadás fénypontja. Na, de Majoros Kati, Albert Mária, Bada Irén, ha te akarod, át tudják venni Tangolita szerepét. De én nem vállalok felelősséget ezért." „Sácókám, 10 előadás le van kötve, nem mondhatom le őket. Hívjál vendéget, drága Sácókám!" „Na jó, nekem van megoldásom, a biztos siker Romhányi Ibi." „Tóth Éva után ő lenne Tangolita?" „Igen, Imre, vállalom a felelősséget. És, kérlek, bízd rám, erről senkinek sem kell tudnia." „Jó, rád bízom. 12 nap múlva Újvidéken a Ben Akibában lesz az előadás." Lementem a színházklubba, és mit látok? Tóth Évát körülvették a színészek és a zenészek. „Hát hol vagy, batyus? Már kerestünk otthon. A feleséged mondta, hogy több mint egy órája elmentél a színházba." „Hát itt vagyok." Nagy Pista belekotyog: „Valahol korrepetált útközben." „Gyere, batyuskám – mondja Romhányi Ibi – ülj ide mellém!" Szerettük mindannyian Évát, és sajnáltuk, hogy elmegy tőlünk. Este fél nyolckor volt Éva búcsúelőadása. Megkértem Ibit, hogy az előadás után legyen a társasesten, majd hogy holnap tizenegy órakor jelenjen meg a korrepetitorszobában, ott várom. „Batyuskám, de miért, mit akarsz tőlem?" „Ne légy kíváncsi, Ibi, hamar meg fogsz öregedni, és öreg csaj maradsz." „Akkor biztos ott leszek." Elbúcsúztam Évától és

a férjétől, és hazamentem. Másnap reggel 8-kor Dévics Imre felhívott telefonon: „Sanyikám, hogy volt?" „Úgy volt, Imre, hogy ma tizenegy órakor lesz énekpróbám Ibivel. Kérlek, a szövegkönyvet hagyd a portásnál." „Szóval Ibi egyezik, Tangolita szerepét ő fogja játszani?" „Nem mondtam Ibinek semmit." „Ej, te Sanyi, Sanyi!" „Kész a kávé, hallom, a feleséged kávéra hív." „Szia, szia, légy nyugodt, Imre!" Pont tizenegykor megjelent Romhányi Ibi. „Foglalj helyet, Ibikém!" – és elkezdtem muzsikálni a Tangolita dalát. „Te batyus, ez gyönyörű dallam." „Tetszik? Gyönyörű dallam? Tetszik?" „Igen, batyus." „Na, ha tetszik, Ibikém, akkor te leszel az új Tangolita." „Neked mindig jókedved van, hát ez igazán jó vicc." „Komolyan mondom, Ibi, te vagy az új Tangolita." „Nagy Éva után én leszek a Tangolita?" „Mondd, Ibi, bízol bennem?" „Igen." „Akkor biztos lehetsz abban, hogy kitűnő Tangolita leszel." „Te ravasz róka, azért hívtál, hogy halljad, el tudom-e énekelni?" „Nem, ez már az első énekpróbád, Ibi." „De batyus, a tánc... két bal lábam van. És ez a dal nekem magas." „Na, Ibikém, itt a szövegkönyv, huszonnyolc oldalon van énekszöveged. Kérlek, énekeld velem a számot." Két hanggal lejjebb játszottam, és elénekeltük. „Te batyus, nem is magas, és nem is falsoltam." „Nem, Ibi, nem akarom elhamarkodni három nap múlva a bemutatót." „Ej, batyus, batyus, mindig viccelsz! Mi lesz a két bal lábammal?" „Azt csak bízd rám, Ibikém, majd elbánok velük is." „Te batyus, vigyázz, szólok a Katónak!" Erre átölelt, és megköszönte. „Most kávéra megyünk, Ibi, az ének- és táncpróbák egész nap tartanak." „Jó, mondd, mikor kezdjük?" „Már elkezdtük, kávézás után folytatjuk az énekpróbát." Ibi nagyon szorgalmas volt, három próba után megtanulta az énekszámokat és a táncot. Két színpadi próba után úgy énekelt és táncolt, mint egy rutinos operettsztár. Elutaztunk Újvidékre, sokan eljöttek, hogy lássák Ibit az ismert operettben. Ibi kiváló Tangolita volt. Az előadás végén hosszú tapssal köszönte meg a közönség Ibi játékát. Valaki a nézőtérről megszólalt szerbül: „Au kakva Subotičanka!" Hát mit mondjak Romhányi Ibiről mint Tangolitáról? Csak azt mondhatom, hogy istenadta tehetség.

ÁFONYÁK

Deák Ferenc drámáját készítettük, és jelöltük az újvidéki Sterija Játékokra. A női főszerepet Romhányi Ibire bízta Virág Misi, az előadás rendezője. A próbák folytak, már kosztümös próbákat tartottak. A szünetben azt mondtam Virág Misinek, jöjjön egy kávéra. Ibit nagyon dicsértem, dicsértem a rendezését, mert igazán jó és modern volt. „Misi, én biztos vagyok abban, hogy ez az előadás el fog jutni a Sterija Játékokra." „Sácókám, ezt csak gondolod." „Nem, biztos vagyok benne. Tudod, nekem hiányzik valami." „Hát mi." „Topless." „Topless?" „Deák szövege ad rá lehetőséget." „De Sácó!" „De Misi, bátornak kell lenni. Én tudom, félmeztelenül eddig senki sem lépett színpadra. Ibi lenne az első színésznő, aki így jelenne meg a Sterija Játékokon. Misikém, Ibinek gyönyörű

melle van. Kellemes meglepetés lesz itthon és Újvidéken is." „Nem tudom, majd gondolkozom rajta." „Ne gondolkozz, hanem az esti próbán tedd meg! A többi színész reagálása megmutatja majd, hogy igazam van vagy nincs." „Hát jól van, Sácó, estére megpróbáljuk." Az esti próba pont fél nyolckor kezdődött. A technikai személyzetnek, a jelmez- és díszlettervezőnek és a három zenésznek jelentettem, hogy jöjjenek be, mert meglepetés várja őket. A próba jól haladt, de a rendező leállította. „Ezt a jelenetet, Ibi, még egyszer átvesszük." „Miért, ha eddig jó volt, mi a rossz benne?" „A blúzod." „A blúzom?" „Igen, vedd le szépen! Látni akarom, hogy csinálod ezt a jelenetet félmeztelenül." „De kérlek, Misi, hát ilyesmit?" „Csak vedd le a blúzodat!" „Na, ha muszáj." Levetette a blúzát. Minden szereplő, aki nem játszott ebben a jelenetben, a nézőtéren volt. Indult a próba. Mikor Ibi megjelent félmeztelenül a színpadon, a teremben nagy sóhaj hallatszott. Mondhatom, ez a jelenet hatott a színészekre, nagy munkakedvet keltett bennük. A jelenet végén taps hangzott fel a nézőtéren, Misinek gratuláltak a színészek. „Na, Ibi, hogy érzed magadat?" „Köszönöm, Misi, kitűnően, ez jó ötlet volt." Az *Áfonyák* szabadkai bemutatója kiváló volt. Az előadás eljutott az újvidéki Sterija Játékokra, a közönséget és a kritikát kellemesen meglepte a modern és merész előadás. A szabadkai színház magyar társulatának művészei elsőként szerepeltek ilyen merész előadással a Sterija Játékokon. És Romhányi Ibi megkapta a legjobb női főszerepért a Sterija-nagydíjat.

A JAMAICAI TROMBITÁS

Bodrogi Gyula és Voith Ági, az ismert budapesti színművész házaspár *A jamaicai trombitás* zenés vígjátékkal vendégszerepelt Szabadkán. A szabadkai magyar társulat sokat vendégszerepelt a Vajdaságban, Baranyában és Szlovéniában a magyarlakta településeken. Dévics Imre, a szabadkai magyar társulat igazgatója bízta meg a kitűnő színművészeket négy előadással. Kettővel Szabadkán, eggyel Topolyán és eggyel Zomborban. Elkezdtük a próbát. Csak három zenész muzsikált (zongora, dob és bőgő). Bodrogi Gyula szeretett ripacskodni előadás közben is, de úri módon kicsikarta a nyílt tapsot a közönségtől, ami kiváló színésztulajdonság. Próba után bementek a klubba Dévics igazgatóval. Lakatos Laci bőgős, Pero Ničetin dobos és én ültünk ott, és spriccereztünk. Bodrogi művész úr odajött az asztalomhoz. „Fiúk, jók voltatok. Köszönöm. Mit isztok?" Laci rögtön rávágta: „Azt, amit te iszol." „Hát ha vörösborral megy a whisky, pincér, három whiskyt kérek a zenész uraknak." „Pardon, négyet, te is jó voltál a próbán." Zeneileg megértettük egymást. „Hát akkor, uraim, csirió" – mind a négyen egyből lehajtottuk a whiskyt. „Ez igen!" Minden jegy elkelt a délutáni és az esti előadásra. A délutáni előadás nagyon jól sikerült. A közönség hosszú tapssal fejezte ki háláját. Az esti előadásra eljöttek azok is, akik nem igenszoktak színházba járni. A közönség kitűnően fogadta az előadást. Az első rész befejezése előtt Bodrogi Gyula ül, hányja a kártyát. és mondja a szöve-

Voith Ági

Bodrogi Gyula

get, amíg szól a bevezető zene, majd Bodroginak énekelnie kell. Egyszer elmuzsikáltam a bevezetőt, de nem kezdett el énekelni, hát megismételtem. Kezdte mondani a szöveget, rögtön tudtam, hogy csapdába akarja csalni a zenekart, és hirtelen énekelni kezdett. Na, minket nem tudott csapdába csalni Bodrogi úr, mert mindjárt muzsikáltuk azt, amit énekelt. A szabadkai közönség vastapssal köszönte meg a felejthetetlen élményt. A harmadik fellépés Topolyán volt, telt ház és kitűnő közönség előtt. Egy pihenőnap után a negyedik előadást a zombori színházban játszottuk, minden jegy elkelt, sőt pótszékeket kellett kitenni. „Na, fiúk – mondtam kollégáimnak –, ma este revansolunk." Az előadás első része kitűnő volt. A művész házaspár kiválóan szerepelt. Eljött a mi pillanatunk. Az első rész befejező dalát olyan szépen előadta Bodrogi, hogy nem vette észre, intésemre Laci kiment a zenekari árokból, aztán én mentem ki, úgyhogy Bodrogi csak dob kíséretében fejezte be a dalt. Nagy és hosszú taps következett. Mikor a Bodrogi házaspár kijött a függöny elé, Gyula rámutatott a zenészekre, és csak most látta, hogy a Pero dobos is tapsol neki. Én meg Laci a színpadon, a függöny mögött vártuk Bodrogi reakcióját. „Te, Ági, mi volt? Mi történt?" Kijöttem a függöny mögül. „Semmi, Gyula, csak szólista voltál, egy dob kíséretével. Hát így van ez, Gyula, a zenészek tudják, mi a jó móka" – mondta Ági. „Bravó, fiúk, gratulálok, ez igen szellemes és intelligens revans" – mondta Bodrogi. Dévics Imre nevetett. „Mondtam neked, Gyula, ezek a zenészek ördögfiókák." Előadás után Gyula és Ági megköszönte a sikeres együttműködést. „Hát zenész urak – mondta Bodrogi –, a lecke kitűnő volt." „Köszönjük szépen, de kérlek, Gyula, van egy javaslatunk. Rossz zenészekkel ne énekelj, ha jó zenészekkel énekelsz, gondolj ránk!" „Hallod, Gyula? Ez igen őszinte tanács" – mondta Ági.